Wuru, wunro galukwu

Gwena gepomgalu Gwa: --Gwa, ¿gi ge yigleko retyi puru?

Giyagni Gwa gigitlu: --¿Gi pixka getle pixlu? Kapetgogne tye kanopi ragjityano.

- --Giyagoktani yigleko retyi puru --chin-gigletlu Gwena.
- --Gigi --china Gwa--. Ralukno ga wa git-koxa ga-luklu. Nuru gimatno nalukyalu.
- --¿Gi rixpoko gimatleta wa palukyalu? ¿Wanerge pchinyalu, "Nalukpotutyi, papa"?
- --Gike, gi wane nchinjepotutlu. Pnu nma chinanu-tuko rumatashatlu wa nalukyalu.
- --¿Gi rixpokotyawaka? ¿Gi ge pushiniklu wane chinyawaka: "Ruynumsakakinna yine, rumatjemkakna"?
- --Galikakni. Seyni rumatashatlu gi rixanu nyijna-kjetlu. Wale galukyawaka nkamrujeta. ¿Gi ge pu-shiniklu wa wane chinre: "Tsrunwa yijnaklewlu galuukaklu pnute"?

Gepomlukaka ga wa kamrutkalurkaka

- 2Gi rixpoko gimatletlu puru wa pixa gishinikyalu pnu pma chinanutuko?
- 2. Pkwaternoteya pyonatinri tye pirana wane pnute pujiwutletanru: "Tsrunwa yijnaklewlu galuukaklu pnute". (Pyimakjeru ginkakpokowakatanyi tye pirana).

Shepchi pirana

Muglet-koxni wa shepchi.

Wumkata nikatletlo shepchi.

Wuylaganro.

Wumkata nikatletlo wujiwu gajero shepchi gawoyma ga wa gonu kirosga yapjetachroyma. Mapa kochara kirosi ga wa ganikaji litro gonu wyapjetgatanru. Walega werka-jiwutinwa.

Shepchi pinre kajitu gishagkanru, wale pnute-yaka kigleru.

Wale gogneko rumkata gerkakota giklugkaluru ga wa ranooka. Wumkal-koxa gimkata gerkakota ga wa ranooka. Rumkata giwlatkota giklugkaluru mapa minotoko gonu jimlekgatachriya.

Wale gogne yakaw-koxa wixako wmashire wmashichini. Gikekni tma matskotyanpatnakwu pimrine jepa.

Kanawa tamsurero kamrutikaluro wala-ga werka jiwutini, gi tatskotankoxwu.

Gepomlukaka

- 1. ¿Gi wixpoko nikatletanro shepchi?
- 2. Wali giylaletinitkalo shepchi ¿klu chinanu wixako wmashire wmashichini, gi wa pa mshire wmashichini?
- 3. Pumepe getyongaletanutnaklu 26 chininri sure ga wa 30 potunanuko.

Tkachi pirana rumuynumsakakawana ruruyma. Wane chinatnaklu ruru:

- --¿Gi rixpokota xani wa tkachi pokamlanu nikyawaka wa kshana? ¿Gi pixka poniknuru xanire?
- --Wa satu gitaakaluru pnikini, jimeka-kna ga wa parantapu ga wa naranka sagi, poniknukatkanwa pnikatka, wa tkachi pokamlanu kamrutikaluru ga wa kannipgyalu ga wa chijga kamrutikaluru wa gitaklu kamrutanru.
- --Giyagopmakni gi rumxikanutka wa tkachi.
- --Gi waneni, noturu, gi rixanu pejnurunekwu galuklu gapnanru wa tkachi gimxikinitka kachikle gognemnutkalu.
- -- Gaa, papale. Gwipotuko gwachri pixka rixa tkachi tye gogne. Jimpotutanwu.
- --Sagyetpu pyoshmakanu waka pkorateko waka ¿gi satuna panika? Giyagni xani tye tsru sure pkoratetanu. Kiglerni wa tkachi, seyni gempotunanu rixini, yayixkaklewata.

Gepomlukaka

- ¿Klunerni wa mapa pixkalutu gitaklu kamru-nijitutya?
- 2. ¿Klu chinanu gi kigleru wa goyechnomka pokamlatinripa wa tkachi?
- 3. ¿Klu chinanu gi kigleru wa gempotunanu rixini tkachi?

Tkachi pirana rumuynumsakakawana ruruyma. Wane chinru ruru:

- --Gagmuna ga wa kshana getkomka galuklu psol-gogneko goyechno rixinri, gi rixanu rugleretlu kachikleru.
- --Gike, noturu. Pupje-nshinikanuta. Wa kshana koxa gigleretlu wa tkachi gemnu. Petanru gagmuna wanga gwachri. Pokamla swawaka sreta yiga-pluta.
- --Papa, ¿klu chinanu wane rixna? Gi yanna, gi kamrurewatna, gi retyongatna.
- --Galikakni, noturu. Pyanshinikanutanu pshinitsonu. ¿Kluneru nika gagmuna ga wa kshana?
- --Gaa, numatatka, --china--. Gitski kosetyalu nikanru ga wa ruranru, chijga gwachri.
- --Gigi, wanekni. Seyni gisur-koxa runnipgyatya ga wa tkachi pokamlanu yoptota. Tkachi pokamlanuya kamrutyalu nikanrupa.

Gepomlukaka ga wa kamrutkalurkaka

- 1. Satu gashgaji putakanru pa-pche wane pnute geskwela gonotapre swawaka putakanru. Gowu-kshini-yaka petanru tkachi sreta ya tseruwna-letanu.
- 2. ¿Kluneru nika wa kshana ga wa gitaakaluru?
- 3. ¿Kluneruya kamru-nijitutya wa kshana ga wa gitaakaluru?

Rupxakwu gitaklukaka ga wa mutaakot-koxa gipxakwu.

"Planta" walenwa gitaklu ga wa mutaakot-koxa. Gagmuna walenwa gitaakaluru gitsruka ga wa mutaakotu gitsruu-koxa. Giyagni "planta" koxa chinka wa gagmunkaka. Gagmun-koxa waneya gigwu, giji, gisure, gimuna, gitski.

Rupxakwu gitaklu. Ga wa mutaakot-koxa gipxakwu. Wapgu-mko kamrutikalurni wumkalu.

Shirigka muna koshpakika shirigka-kshi. Shirigka-kshi kamrutikalurni pelota sagi ga wa topataje. Pa gixanumnu koxa kamrutika shirigka-kshi. Pimri gagmuna kamrutika gagmuna shpatkaka. Ga wa pimrikaka gisure gwajetika wupji surepa chinanu. Gixo wane gitaklu ga wa kshana ga wa gagmuna nika-jitkalurkaka. Satkaka wane wa gisur-koxa, gigwu, gitski, giklo koxa nikikaluru. Pyanshinikanutanru

Gepomlukaka ga wa kamrutkalurkaka

- 1. ¿Klunerni gagmuna psojitkaka?
- 2. ¿Kluneru gitaklu kamrutikalurni wumkalu?

10 gitaklu ga wa mutaakot-koxa nikikaluru.

3. Pkwaternoteya ptipogatanru 5 gitaklu waka gosh-gajeru kshana waka gagmuna niikaluru. Putak-giwakatanru satkaka.

Geskwela gajeru pirana

Wixni wa kosekachinetkawu.

Tye walapu kajitu tokanu pnute yaka wyanumatinitka.

Wixni wa kosekachinetkawu. Giyagni tujrani walapu pnute yaka wyanumatinitkalu kajitu tokanu.

Wuskwelateya wyanumjepotutinri kajitu tokanu.

¿Klunerkaka wane wuskwelate gajerkaka? Wuskwelate wanero misa ga wa tuplapije. Wane koxlo Pero chijne yaglu.

Wane koxlo pisara shpata.

Wane koxlo yimaklewatachri tuplapijere. ¿Gi chinka walekaka kajii-tokanuya? Walekakni "mobiliario" kajii-tokanuya.

Pkamrutanutkalu wa tye:

Pkwaternoteya putak-giwakatanru puskwelate gajerkaka wane pnute ptipogatanru.

Gogi gimatachro

Gogi gimatachro ginkakjetwu gora.

Tkach-koxa wumkata gimata-nshinikanretyalu gora.

Waluka gapoklejetlu geskwela jigloklu gor-potuko.

Gi pa gogneko waluka kapto gapokletanu.

Galuukalurni wpoyagkak-goratjetinripa.

Galuukalurni wma saletashatyanuplu gorkaka.

Waneru wuynumsatinri gorkaka ga wa wkamrurewatinri gorkaka ga wa wapnanutinri gorkaka ga wa wyenewatinri gorkaka.

Gi wa wuynumsatinri papko wyenewatanu waka wkamrurewatiniko. Rekreyo-klu galikaka wyenewatanu.
Gimakchinwa gapnanru-potu. 10 gora waka 12 gora
potuko rumkanna mturune.

Gepomlukaka ga wa kamrutkalurkaka

- 1. Ptipogatanro gogi gimatachro wa jigloklu gora yokgitachro.
- 2. Sato relotnaka ptipogatanu wa giklukta nikawna jigloklu geskwelaya wale gora yokgitachro.
- 3. ¿Gi pejnu gorni gapnanruyapa pa yechnomnu?
- 4. Pumepe getyongaletanutnaklu 5 chininri sure ga wa 10 chininri sure potunanuko.